

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

A „KELET” előfizetési díja:
időkre postán vagy helyben hazhoz bórda
Egész évre 12 frt
Félévre 6 frt
Negyedévre 4 frt
Egy hónapra 1 frt 50 kr
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak

Hatvan hasábozott sorra egy sor, vagy annak tere 6 kr.
Súlyosabb minden hirdetés 30 kr. Nagyobb és gyakoribb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Majos Stadt Strubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallischgasse 10.) Bud. Messe Publicistische Bureau. Budapestben, Haasenstein et Vogler hirdetés közv. irodája. Weiss Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szervitát 5. sz.

Nyitási cikkek

garmond sora után 26 kr. ártandó.

Bécsi nézetek.

(S—r.) A kinek alkalma van a bécsi befolyások körökkel közvetett vagy közvetlen összeköttetésben lenni és tájékozni magát azon felfogásról, melyből a keleti események jelen stádiumát ítéli meg, az egészen más képet szerez magának bizonyos intenciókról és tervekről, melyekkel a közvélemény oly sokat foglalkozik. Kijelentem, hogy e felfogás megítélésére csakis a jelen stadiumban vagyok képes; mert igen természetesen, a diplomatai nézponok minden perczen változhatnak; és másodsor ki kell jelentenem azt is, hogy a „befolyások körök” alatt az udvart nem értem, mert ennek nézeteit fejtegetni, alkotmányos szempontból, sem tartanám igazolhatónak.

Általános meggyőződés befolyások körökben az, hogy Törökország helyzete tartatlan; mert nem hiszik, hogy birjon azon adminisztratív, pénzügyi és politikai erővel, hogy a keleti tartományokat egy erős állami kapcsolatban összetartsa és tovább fejlessze. És e praeconcepta opinionak eredménye az, hogy nem sietnek Törökország segítségére; mert azt hiszik, hogy „holt testnek” hozzanak orvosságot és az egészen hiábavaló munka lenne; a keleti válságot sem el nem odázna, sem fel nem tartóztatná még a monarchiának fellepése sem. E helyett időelőtti provokálna ellenünk egy nemzetközi háborút, melyben biztos ellenségünk lenne Oroszország, valószínűleg megtámadna Németország, megnevezhető szövetségünk Anglia és a román és szláv elemekkel a monarchia határán, sőt talán azon belül is meg kell küzdenünk.

Ez a pessimistikus, sőt igénytelen nézetem szerint nem is igazolt nézet merőben ellenkezik Magyarországi közvéleményével; de azért nem kevésbé fontos és figyelemreméltó, főleg azért, mert egy másik oldala, illetőleg forrása is van, mely iránt eddig nálunk nem ok nélkül, sok gyanu volt és van és az, hogy ezek a nézetek nem származnak Oroszországgal való szövetségből, sőt ellenkezőleg monarchiának várokozó magatartását épen az Oroszország iránti bizalmatlanság magyarázza ki, legalább a bécsi befolyások körök ezt a magyarázatot adják annak. Nem, hogy előre megállapított orosz szövetség, foglalkási vagy bármintemű megszálási terv léteznék; ellenkezőleg, szeretnék Bécsben, ha Törökország megverné Oroszországot, bár nem hiszik, hogy akármilyen győzelmével saját consolidatióját előmozdítaná, mert erre nem azon kétségbevonhatatlan har-

czias erények kellenek, melyekkel Törökország bir, hanem pénzügyi, politikai és közigazgatási tényezők, melyek a harem, a basák és palatoforradalmak mellett aligha lesznek biztosíthatók (ha egy-egy jeles férfiban megvannak is) a kormányzat számára Törökországban. Hanem azért szeretnék, hogy megverje Törökország Oroszországot, hogy elvegye ennek minden erejét és kedvét a hódolástól; mert ezzel az eshetőséggel már a befolyások körök is nemcsak számolnak; de abban határozottan casus belli látnak, Oroszországgal szemben. Ez bizonyítja, hogy ha igazságosan ítéli meg a közvélemény a bécsi befolyások körök nézeteit, határozottan bírálhatja és el is ítélheti, hogy Törökországnak addig nem akarnak segíteni, míg az még, legalább katonai tekintetben erejében van és Oroszországot már eddigi tetteiről, melyek az európai nemzetközi jogot és érdekeket egyaránt sértik, meg nem támadtatják; de másfelől: annyiban téved a közvélemény, hogy ezt Oroszországgal való szövetségből magyarázza ki; ellenkezőleg, ha arról lesz szó, hogy kié legyen Bulgária vagy Bosnia, akár megszállás akár végleges feldarabolás tekintetében: monarchiának Oroszországgal szemben fog állani, és nem fogja tűrni, hogy akár Románia, akár Szerbia nagybíttassék, vagy, hogy Oroszország „tért foglaljon keleten. A jelen perczben legalább így beszélnek Bécsben és ott is kikerülhetnek tartják Oroszországgal a háborút, ha ez saját közvéleménye és a szláv szenvedélyek lecsillapítására, harazi dícsőségeken kívül, területet is akarna szerezni; vagy protectoratusra és apróbb vagy nagyobb dőlész államok alakítására aspirálna. A harc ez elodázását, a monarchia pénzének és erejének kimerülését, a monarchia érdekeinek ez uton is lehetséges, sőt ez esetben Anglia segítségével és Németország jóakaratu semlegeségével megtörténhet megvédésével igazolják. Ezért lön a ministeri válaszokban mindig hangsúlyozva a monarchia érdekeivel ellenkező alakulások megakadályozása, ez esetben a monarchia erejére való támaszkodás, ezért van szigorú semlegeség megtartva Oroszország és Törökország iránt, ezért kerülnek Bosznia sorsának említését, bár a monarchiához csatlakozó vagy secundo geniturról csak a kávéházakban és nem a befolyások körökben beszélnek Bécsben.

Ez hű képe a bécsi nézeteknek. Itéljen felettök a közvélemény.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Emlébeszéd gr. Mikó Imre fölött.

Horvát Boldizsár-tól.

(Folytatás.)

Noha gr. Mikó Imre, mint történelmi alak csak 1848 után kezdett kiemelkedni: mindamellett már a forradalom előtt is nagy szolgálatokat tett a közügynek s e korban vető meg jövőendő nagyságának alapját; e korban ébresztette fel maga iránt a köztiszteltet és bizalmat, a mely később nevének, azának, példának döntő befolyást kölcsönzött honfitársaira. S e közbecsülést hosszú, fárasztó köszölgéjével, nagy tehetségeit is tulszárnyaló szorgalma, mindenek fölött pedig egyéniségének szeretetreméltósága, jellemének átlátszó tisztasága által fokról-fokra vitte ki. Már 1826-ban, 21 éves korában, lépett a köszölgéjével terére, nem annyira saját hajlamából, mint anyai nagyatya gr. Mikos Zsigmond háromszéki volt főkirálybíró, leginkább pedig ennek neje Ugron Juliánna unszolására, a kik pótolták szülőit és neveltetésének irányt adtak, s a kiknek szeretetét és gondoskodását Mikó a kegyelet és ragaszkodás egész meglevél viszonzotta. Pályafutását, mint az erdélyi kir. főkörmányszéknek tisztetbéli jegyzője kezdte meg. Emelkedése kezdetben lassu, de később gyorsabb léptekkel haladt előre. 1837-ben már országgylési választás és fejedelmi megerősítés folytán, mint kir. főkörmányszéki tanácsost látjuk megjelenni; 1847-ben pedig szintén országgylési választás után erdélyi kir. kincstárnok lett.

Orsováról tudósítják a „B. C.”, hogy ott és Mehádian 300 honvéd van, s ebből áll az ősz szes batárvédelem. Nagy szolgabíró derekasan megfelel feladatának. Midőn a multkor Adakaleh várból egy magyar hajóra lőttek, Nagy szolgabíró egy csónakon átment a török várparancsnokhoz s meginterpellálta, hogy miért lövetett a magyar lohogóra? A parancsnok azon felvilágosítást adta, hogy a lobogó a hajóra nem volt kitűzve. A 122 szerb önkénytest Nagy szolgabíró, mert nem élemezhetette őket, 15 honvéddel eltoloncozotta a szerb partra, midőn már ez megtörtént, érkezett a belügyminiszterium távirata, mely szerint a „szerb utazók”, ha nem fegyveresek és utlevéllel vannak ellátva, szabadon bocsátandók.

— Bécsből a „B. C.”-nek azt írják, hogy a magyar regnicolaris bizottság nem fogadta el Szláv azon indítványát, hogy albizottság küldessék ki. A szelvényadó kérdését Haynald érsek vetette fel. B. Bánhidy Béla egy „olvi kérdés” felvetését helyezte kilátásba. Bárd Sennyey eddig igen tartzkodólag nyilatkozott, gróf Szécheny Antal a kormányt pártolta.

— Pius pápa és az osztrák zarándokok. A pápa 50 éves püspöki jubileumára 700 osztrák zarándokot Rómába, kik egy rengeteg hosszú feliratot nyújtottak át a „szent atyának”, azt pengtérn abban, hogy szeretnék a pápa világi hatalmát helyreállítva látni. A pápa így felelt a jámboroknak:

Örülök, hogy titeket ausztriai szeretett gyermekeimet körülöttem látok. Köszönt részvételtekért és hódolástokért. A szent szék is gyakran táplált már háladatosságot az osztrák nép és annak kormánya iránt. Magam is láttam, midőn Spalatóban valék (1821—32) mily támaszai voltak az osztrák fegyverek a szent széknél s láttam, mint harcoltak a szabad kőműves üzemek és dölly ellen. Ausztriából gyakran nyert az egyház erőt és támogatást; azért ezennel nyitlan kifejezem e császárság iránti hálamat azon segélyért és védelemért, melyet ez állam a szent széknél a szabad kőműves secta ellen nyújtott; mert ma a forradalom uralkodik a világon a népek akarata ellen. Bővebben kiterjeszkednem erre sem a hely, sem az idő nem alkalmas, csak azt teszem hozzá, hogy egyszer egy osztrák követ nekem azt mondá: „A szent szék mindig számíthat Ausztria védelmére.” Ez érvényes még mai nap is, mert jelenlegiek elítéli azt, a mit a szent szék ellen elkövettek. Tartson meg isten e szellemben titeket, honfitársaitokat és szülőföldeteket. Már régebben foglalkozom azon eszmével, hogy Csehszágban két új püspökséget állítsak föl, melybe az ország főpásztora bizonyára beleegyezend. Ujból köszönöm

tárol, tekintélyéről s azon határtalan bizalomról, a mely őt környez.

Másrésről azonban Mikó békészeretete nem terjedt odáig, hogy megtagadja elveit; sőt bátorsága, áldozatkészsége nem ismert határt ott, a hol azt a közügy érdekei követelték. Bárd Kemény Ferenc indítványára 1848. december 2-án az erdélyi kir. főkörmányszék folyamodást határozott intéztetni az udvarhoz, a melyben rámutatva a haza veszélyeire s ezek okaira, orvoslást kért a fejedelemtől. E folyamodás személyes átadásával december 12-én Mikó bizott meg. A viszony az udvari körök s az ország közt ekkor már oly éles alakot öltött, hogy jöhetettség nélkül is belátható volt: miszerint a megbízatás elfogadása Mikó részéről nemcsak hivatalos állásának, nemcsak a fejedelem kegyének, hanem vagyonának, sőt személyes szabadságának is kockáztatásával jár. Ezt igazolták a következő események. A hazatérhetésre Olmüzből Mikó csak 10 hónap múlva 1849. octoberben kapott engedélyt s utlevelet; a mikor otthon a korábbi kormányservezetnek már nyoma sem volt; ellenben a helyett egy idegen kormányt talált, a mely őt is 1848. évi márkód-seért feleletre vonta s a melynek oktatásaitól csak évek múlva birt megszabadulni. Mint érintem, e következő események előre láthatók voltak; Mikó nemese, önzetlen, hazafias lelke azonban csak hazája szerencsétlenségét látta, a mely háttérbe szorított nála minden más tekintetét. Hazaszeretete még nagyobb volt, mint békészeretete: szilárd kötelességérzete leküzde lelkének minden egyéb hajlamát.

E missióval megszakt Mikó nyilvános politikai pályája egész 1861-ig. Az octoberi diploma után visszaállítván az erdélyi volt kormányzék, annak elnökévé Mikó nevezetett ki. De ezen állásában nem sokáig maradhatott meg. A bécsi

az Istennek, hogy ma a szent háromság, vasárnapján, nekem e nagy örömet engedte, titeket, kedveseim, körülöttem látni s imádkozom istennel érteket sbb. Beundictio Dei sbb.

Megjegyzendő, hogy az osztrák clericalis „Volksfreund” e beszédet nem hitetes szövegként közli, hanem azon reservatióval, hogy a pápa körülbelől e-eket mondotta.

A háboru.

A török kormány arra használta fel és zsákmányolta ki a május 24-iki szöftatüntetést, hogy eltávolított Stambulból néhány oly egyént, kik a tüntetésben résztvettek és arról voltak ismereteseik, hogy Midhát pártjának törhetlen hívei sorába tartoznak, Azzal a török kormány nem nagy szolgálatot tett önmagának, midőn a száműzetéseket a diplomacia előtt azzal vélté igazolándónak, hogy egy oly összeesküvésnek jött nyomára, melynek czélja volt Abdul Hamiddal az egész oszmán dynastiát megbuktatni. Redif és Mahmud Dámad pasák, úgy látszik, annyira féltik uralmukat s annyira sikerült tele beszélniök a szultán fejét, benne akkora foku ellenszenvét ébresztienök Midhát iránt, hogy Abdul Hamid megtöltötte környegetének, hogy csak egy szóvalis említsék előtte Midhát visszahívását.

Az ujjában száműzött fiatal török párti egyének a következők: Aghiat effendi államtanácsos, Ismail bey osztályfőnök a külügyminiszteriumban, továbbá Kemál bey és Muhir bey hirlaplajdonosok.

A harcztér eseményeit illetőleg legfontosabb egy konstantinápolyi sürgöny, mely szerint hivatalosan megértesítik Ardahán visszafoglalását a törökök által. A „Pester Lloyd” jelenti, hogy Ismail pasa 40,000 kurd lovassal orosz területre tört, miben azonban lehet némileg kételkedni.

Az ázsiai orosz területre mind ujjabb meg ujjabb expeditiók készülnek a törökökről. Így a trapezunti főkörmányszó önkénytes cserkesz sereget toborz s mihelyt megkapja a szükséges hadiszereket, azonnal az orosz Achalchik kormányzóba szándékozik benyomulni, mely 1828-ig Törökországhoz tartozott. A Szerdár Ekrem már intézkedett, hogy az orosz seregéből jövő szökevény cserkeszek a kaukázusi lázadás istápolása s előmozdítása végett a helyszínre vitessenek.

A konstantinápolyi szöfta demonstrációkat az orosz kormány arra akarta kizsákmányolni, hogy a hatalmakat egy flotta demonstrációra bírja, rámutatván arra, hogy ime mily veszélyes és prekarius az idegen állampolgárok létele Konstantinápolyban. Azonban a hatalmak visszautasíták ez insinuációt, most ép ugy, mint akkor, midőn az orosz kormány hasonló ajánlattal lépett volt föl Szumarakoff missiója alkalmával.

intéző körökben 1861. évben csakhamar más politikai áramlat kapott uralomra, nem kedvező a magyar törökreseknek, a jogfolytonosság követelményeinek. E politikai fordulat egyik jellemző ténye volt azon határozat is, a melynek folytán az erdélyi országgylés, az erdélyi kormányférfiak tanácsa ellenére, Nagy-Szebenbe hivatott össze. Minő báró Kemény Ferenc udvari kórltnok, mind pedig gr. Mikó Imre főkörmányszéki elnök, lemondásukkal tiltakoztak e határozat ellen.

Elhívására nem is engedő, hogy helyet foglaljon a szebeni gyűlés padjain; míg ellenben nem utasítá vissza a békés kiegyenlítés olyatén kísérleteit, a melyek irányuknál fogva a magyar álláspontnak kedvező sikert ígértek. Így találkoznak vele ismét a kolozsvári országgylésen, a mely 1865 ősi hónapjaiban az Unióról hozott 1848. I-ső erdélyi törvényezikk ujjabb tárgyalására lön egybehiva; s így látjuk őt az ugyazon évben megnyitott pesti országgylésen is, kezdetben mint képviselő s később 1867-ben mint a felelős magyar ministerium tagját.

E ministerium kebelében Mikó grófnak a közlekedési tárcza jutott osztályrészül. Sokan voltak akkor, a kik inkább óhajtották volna szakembereket látni a különböző szaktárczák élén. E nézet azonban egyoldalú és téves volt. Nem szabad feledni, hogy azon nagy politikai átalakulás után első sorban politikai tekintetek voltak irányadók. A dualisticus alkotmányt nem volt elég kivívni; kellett: hogy az életbe is bevezetessék. A kiegyezés nem egy kérdést hagyott függőben a mely a gyakorlati élettől várt megoldást, de a melynek megoldásá nál nagy éberségre volt szükség: nehogy az naeghamisítsa a kiegyezés szellemét s felforgassa a monarchia két állama közt létrehozott jogviszony természetét és alapelveit. Magára a visszaállított alkotmányra nézve is élet

Török páncélos toronyhálo.

Rusztukból május 26-áról jelentik: Oroszok vagy románok megpillantották a tegnapielőt óta itt horgonyozó török páncélos toronyhajót. A hajó tulajdonképen a tengeri hajórajhoz tartozik, de a Duná magas vizállása lehetővé tette; hogy a hajó odáig nyomuljon. Miután e monitor könnyedén megakadályozhatott volna minden hídverési kísérletet, teljes gőzerővel a pontonok alapját keresztül döfve, a Slobosia falu mellett felállított román ütegek megkezdtek a tüzelést a veszedelmes hajó ellen. A monitor két, legnehezebb kaliberi gránátal válaszol, mire az erőd két nyugoti sánczáról a Lossa- és vesztőzár-tábiáról is megindult a tüzelés.

A török gránátok jól találtak és kitűnően explodáltak, úgy, hogy az ellenséges lövegek rövid idő múlva elhallgáltak. A román ágyuk mintegy 6, a törökök 20 lövést adtak. Egy óra lefolyta után az ágyuzás véget ért.

Az átelles parton, különösen az északnyugotra fekvő szigetekon élénk tevékenység látható, lovassági járatarok száguldoznak föl és alá és úgy látszik tüzérségi erősítés is érkezik oda. A törökök nem nyugtalanítják szomszédjaikat, ha akarják: gránátútüzik két óra múlva az egész belátható balpartot tisztára sőphötné.

Szerbia függetlensége.

Egy pétérvári távirat jelenté a napokban, hogy Oroszország arra törekszik hivatalosan” miszerint Szerbiát visszatarítsa a háborútól, s hogy az orosz kormány lemond azon kétes előnyökről, melyeket a muszka seregnek nyújthat egy insurrectionnak ahhoz való csatlakozása. „Hogy mindez mennyire megbízható s mennyire igazán van mondván, kitűnik a pétérvári „Wiedomosti” nevű orosz hirlap cikkeiből, melyben az van bizonygatva, hogy Szerbia függetlensége: természetes következménye Románia függetlenségének, s hogy már azért is kell a szerb armádiának az orosz sereggel csatlakozni, mert Oroszországnak fedeznie kell a hátát. Még azért is kell Oroszországnak kikiáltani Szerbia függetlenségét, mert ezáltal paralyálni fogja az osztrák-magyar és angol befolyást Belgrádban.

A dunai harcztérről.

Bukarest, hétfő Tegnep két török monitor és a román parti ütegek között hét óráig tartó csata volt Corabiánál Kalafat közelében, mely visszavonulással végződött. Milatit Károly fejedelem Kalafatban volt, megérkeztek a Viddin bombázására ide rendelt nehéz ágyuk. Azokkal mindjárt kísérleteket is tettek, melyek kielégítőeknek bizonyultak.

A párisi külön huzalon a franciaia lapokkövetkező sörgönyeit közli a „Daily Teleg.”

Bukarest, máj. 28. Az orosz seregek 100.000 főre menő erővel befejezték a concentratiót Zim-

kérdés volt: hogy az megnyerje azon magasabb kenetet, a mely nélkül mingen alkotmány majdnem üres alakká, kisebb vagy nagyobb illuszióvá törpül el, — azon magasabb kenetet, a melyet a parlamentarismus neve alatt ismerünk, s a melyet nem lehet a törvényben se decretálni, se formálni, hanem a melynek jövője a nemzet életképességén kívül nagy részben az erős elhatározásu, az öntudatos és szerencsés kecedményezéstől függ. Az új államnak nem volt megfelelő organismusa. Az új helyzet s a kor fokozott igényei szerint új intézmények alkotását, részint pedig a régi kor és czélszerű átalakítását követelték. Nemzeti jellemünk ismereténél fogva kézen kellett lennünk arra is: hogy az alkotmányos élet kezdetben nagyobb hullámokat fog felvenni; — hogy a szabaddá lett sajtó is, megmenekülve a megszokott járszalagtol, szabadságának első perczében tán túl fog csapogni nemes hivatásának korlátain; — s hogy mindez, magának a nemzetnek kebelében, bizonyos retrograd hajlamokat kelthetne fel, a melyek minden nagyobbssztrá politikai átalakulás lappangó kísérletét szökték képezni, megragadnak minden kedvező mozzanatot a támadásra s csak idő folytán a remény kifáradásával enyésznek el.

Az átalakulás természetserű válságai közt tehát a nemzet vezetőiben mindenek fölött politikai érzékre, politikai tapintatra, magasabb államférfni képességre volt szükség; oly férfiakra volt szükség, a kiknek már multjokban rejlett megbízható kezesség arra nézve, hogy az új aera változatos küdelmei közt is ragaszkodni fognak azon irányhoz, azon elvekhez, a melyeknek addig utóirói voltak; azon férfiakra, a kiknek az új helyzet létrehozásában legtöbb részüket volt s a kiknek ennélfogva mintegy nevéik, becsületük volt kötevé ahhoz: hogy megvédelmezzék, fenntartsák s következetesen tovább fejlesszék saját alkotásait.

(Folyt. köv.)

nitsa és Giurgevo közt s minden pont, mely a partokat urálja, útegeik által van elfoglalva.

Czernovitz, május 27. A tizenegyedik orosz hadtest néhány csapata elfoglalta Kalafatot. Nagy-számu szerb önkéntesek érkeznek Romániába és osztanak be a bolgár legióba. Néhány orosz mérnök területi fölvételeket eszközöl, hogy az erdélyi határokon várak építésére készítsenek terveket.

Konstantinápoly, május 28. (Az „Estatette” sürgönye). A város consternálva van. (P) A békealkudozások jöttek szóba. A háborús hírek rosszak. A békés megoldás Oroszország mérséklésétől függ.

Az ázsiai harcokról.

A „Daily Tel.” bécsi tudósítója is constatálja, hogy Konstantinápolyból vett sürgöny szerint a törökök Musasa pasa vezénylete alatt erős küzdelemmel visszafoglalták Ardahánt, a veszteség mindkét részen igen jelentékeny volt. A törökök megtudták, hogy Ázsiában haderejüket az oroszok kétszeresen földmúlják. Elkerülőndök azon tévedést, mely 1870-ben a francziákra nézve végzetes volt, midőn erdített helyeken tömörítették össze a seregeket, Mukhtar pasa elhagyta Karszt várát kellő helyőrséggel és Erzerumtól fog sorregével visszavonulni, az oroszok kettős hadseregben való előnyomulása megakadályozván a törököket abban, hogy Karszt és Erzerum között ütközetet fogadjanak el, mert minden posztóban oldaltámadásnak lennének kitéve. Erzerum külön álló erődök által védve és körülzáncolt síksággal sokkal bizonytalanabb pozíciót képez mint Karszt, mely vár legalább is hat heti ostromot kiállhat.

A „Daily Tel.” külön huzalán a „La France” következő Bécsből, május 28-án kelt sürgönyét közli.

Az oroszok előőrsi Bardezen túl vannak és holnap elérik Erzerumot. Mukhtar pasa folytatja visszavonulását. A perusan boghrzi szorost könnyen el fogja foglalni az oroszok jobb szárnya. Karszt előtt nincs több 25,000 embernél. A törökök visszavonulása következtében lehetetlen lesz csatát vívni előbb, mint Erzerum falai alatt. Devel tábornok táborát Szaimból Kaghizmanra teszi át. Okobbio tábornok seregei Batum hátterét akarják megzsalálni.

Anglia és Ausztria-Magyarország.

Románia függetlenségi nyilatkozata következtében, mint Bécsből az angol „Observer”-nek írják, Andrássy gróf egyenes érintkezésbe tette magát az angol kormánnyal, megtudandó nézetét ezen ügyre vonatkozólag. Ez az első eset, mondja a nevezett forrás, hogy Andrássy gróf, nem tekintve a hármass szövetségre, a berlini és pétervári kabinetek kikerülését egyenesen Londonba fordult. Ez és sok más egyéb azt mutatja, hogy Andrássy gróf az angol politikához közeledni óhajt s várják is, hogy mikor eljön az ideje a békétkötésnek Törökország és Oroszország között, Anglia és Ausztria-Magyarország azonos érdekei szerint fognak eljárni.

Vasuti Szerencsétlenség.

Szerencsétlenség történt máj. 26-án egy a bukaresti-román, mint a bukaresti-szlatinai (Veresova) vonalon. Ugyan is Bakonál kizökkent a vonat a sinekből, minek 850 ember lett áldozata, 26 kocsi fordult fel orosz katonákkal. Aztán Szlatinánál szintén kizökkent a vonat a sinekből, ott 270 ember lett az áldozat; szintén muszka katonák. Devaloff ezredes a zsilavai táborban szélütés következtében rögtön meghalt. Szlatinánál 20 ezer muszka van.

Az orosz hadsereg Romániában.

Az orosz hadsereg a legutóbbi hírek szerint a következőleg van elhelyezve Romániában, A 11. hadtest Galaczban, a 8. Brailában, a 17. Gyurgyevóban és Oltenicában, a 9. Zimnicában és Turnu-Magurelliben. A 7. hadtestből, mely a főhadiszállással Odessában van, egy hadosztály az izmail-kiliai Dunarészt tartja megszállva, végre a 9. hadtest az Olt jobb partján Kis-Oláhországban van elhelyezve, hol az oláhok a szélső-jebb szárnyat képezik. Három hadtest még utban van, és pedig a 14. e hó 26-án az oláh határon volt, a 13. hadtest Tekucs felé hatol Berlától, míg a 4. hadtest, Jászvásár és Fokságban át Oláhország belsejébe nyomul. Hogy mily hadállásokat foglal el a hadtest, eddig még bizonytalan. Megjegyzendő, hogy a háború hat heti tartama után e csapatok közül csak négy hadtest érte el állásait s a többi a Kiewtól, Kiseneff, Jászvásár és Bukarestig terjedő végtelen utvonalon van szétszóródva s még bátran telik bele 3 hét, míg a Dunát elérik.

Táviratok.

Konstantinápoly, máj. 31. Ardahannak a török csapatok által történt visszavételét hivatalosan megerősítik.

Az olasz követet a szultán magánkínhaltáson fogadta.

Bécs, máj. 31. A török követség hivatalosan megerősíti azon hírt, hogy Ardahan a törökök által visszafoglaltatott. A győzelmes török hadvezér neve: Musza pasa, ki orosz katonai akadémiának kiképezetett cserkesz.

Bukarest, máj. 31. Számos jel mutatja, hogy orosz részről legközelebb döntő csapás várható a török hadállások ellenében.

Konstantinápoly, máj. 30. A nagyvezér, a szultán nevében, köszöntet fejezte ki a persa követnek, a Persia részéről hivatalosan tett békényilatkozatért. A porta elhatározta, hogy a hatodik hadtestet, mely eddig Mesopotamiában foglalt állást, az ázsiai harcra küldi. Az összes török hadparancsnokok részletes utasításokat kaptak a hadi foglyokkal való bánásmódról.

Pétervár, május 30. Egy távirat a kaukázusi hadseregről e hó 29-éről jelenti: Oklobsin tábornok bevette a szammehahi magaslatokat a török hadállások balszárnyán; kiküldött egy kisebb hadosztályt, hogy a kabuleti lakosságot a török csapatok hadállásaitól elzárja, nem vévén figyelembe a nehézségeket, ímezgálotta a Khaszudenitől hat verstnyire eső posztót. Az oroszok vesztesége 3 halott és 30 sebesült.

Pétervár, máj. 31. Az „Agence Russe” arról értesül, hogy Szerbia elhatározta, mikép azon bonyodalmakkal szemben, melyeket Szerbiának a Törökország elleni háború okozhatna, szigorú semlegességet fog követni.

Galaczi levél.

(Saját levelezőnkől.)

Galacz, 1877. május 28.

Tekintetes Szerkesztő úr! A Duna árka igen széles, s az orosz táborok még mindig azon látszik törni fejét, hogy hol lehetne azt legkevesebb bveszélylyel keresztülugrani.

A kérdéses műtétet megkísérlették ugyan már több ízben, itt is — amott is, de mindannyiszor ama régi magyar közmondás jutván eszükbe, hogy várt leány, várt nyér! huzzák, balasztják a dolgot, mindaddig, míg egyszer aztán az a gorboma török majd megújja a várakozást, s elébe siet hivataln látogatójának — a vendégszerető román földre!...

A román hadsereg hősei ez eshetőséget nem tartják épen lehetetlennek; s ugyanezért, iparkodnak is magukat a lehető legnagyobb gyorsasággal — teljes biztonságra helyezni, — százával hagyván el (természetesen felsőbb engedély nélkül) a dunai török várakkal szemben kacérkodó orosz-román pozíciókat, s inkább készek honfitársaik golyó által egyenként elvérezni, mint az ember hússal élő basibozukokkal szemben, tömegesen — a sarat megállani!...

Ez még azonban mind csak hagyján! De mit fognak majd azok a szegény báránybőr süveges, bocskoros hadak művelni, ha majd elől a piros főveges török, — hátul pedig — a vörös nadragos magyar honvéd ellen lesznek kénytelenek magukat egyidejűleg védelmezni?!

Ez esetben, legalább úgy hisszük, sok háltatultt román legyver leendő — előről megtöltve; hogy ha épen czélirányosnak nem tartanak, azokat — öröklött szokás szerint — szépen elhajjálják!...

Már a hogy lesz, úgy lesz! De hogy a dolognak még csuf vége lesz, — attól a románok a csillagok járásából ítélve — leginkább tartanak!...

Hogy a tisztelteméltó Mihály arkangyal miként vélekedik eme névben megindított szent háború felől, azt biztossággal nem tudjuk; az hogy még az elemek is minden lépten nyomon gátni látszanak az oroszok előnyomulását, azt már saját tapasztalataink alapján is állíthatjuk.

A roppant eszések és felhőszakadások következtében román tengerre alakult Szereth, ma már két helyen szakította keresztül a vasuti töltéseket u. m. Preval és Szerbesti között, továbbá a barbossi hídnál. Ez utóbbi helyen az utasok, minden egyes alkalommal, kénytelenek vagonaikkal kiszállani, s a kiöntés mélységét saját lábaikkal (ha azok mindjárt nő lábak lennének is!) megmérve a vizen túl várakozó más vonatokon utjokat ismét tovább folytatni.

Sőt még a vasuti balesetek is tömegesen s mindannyiszor nagyobb mérvben kezdenek előfordulni.

F. hó 26-án is kettő adta elő magát; az egyiknél (Preval és Szerbesti között) emberélet nem esett ugyan áldozatul; de a másiknál (Bacau és Valea Saca között) állítólag 9 orosz tüzér és több lövészette volna életét!

A városunkban és környékén táborozó orosz katonaság roppant előszeretettel tanusit a — kolculás iránt; mely foglalkozásban semmi lealázót nem találván, azt úton-útfélen, illetőleg házról-házra mint valami mesterséget — főlemelt fővel gyakorolják.

Szomoródy.

Konstantinápolyi levél.

Péra, 1877. május 25.

(Saját levelezőnkől.)

A hangulat egész tegnapig igen kedvező volt. Tegnap óta azonban, mivel az Ardahan bukásáról közlött hírek mint valódiak bizonyultak be — némi lehangoztatást lehet észlelni. Az különben már a természetben rejlik, hogy a veszteség csak is kedvetlenséget idézhet elő. A könnyelmű és

gyáva parancsnokok mindenki kárhóztatja és vádolja, s az elkövetett kötelességről való megfeledezésért haditörvényszék elé állítottat.

A hadikészületek még mindig szakadatlanul folynak. Hetenként küldetnek az ázsiai hadsereghez csapatok és élelmi szerek, mint szintén monitorok.

A Kaukaszban kitört lázadás (noha már azt emlegetik hogy el lenne nyomva?) igen nagy előnyt nyújtott a törököknek. Suchum-Kalé azonnal el látták hadi szükségletekkel s a cserkesz főnök Sejk Samil fia altábornaggyá (ferik) lett kinevezve, ki is már az organizálás végett oda is utazott. Ezen egyéniség ki különben saját atyját az oroszoknak eladta, hosszas időn át palaisban Ignatieff tőknél valami alantos állást viselt s töle többnyire csak úgy vállon keresztül nézettet le s most midőn Ignatieff elutazott, ő itt maradt s circa másfél hete szolgálatát felajánlja a portának. Hamid szultán őt azonnal egy tekintélyes állásra emelte s reménylhetjük, hogy a feriki rang állandóságra és hűségére fogja készíteni.

A dunai hadseregnél a törökök elég erőseknek vélik magukat s oda erősítéseket nem is igen küldenek, de annyival inkább az ázsia oldalra.

A lengyel legió szépen gyarapodik a már 2 század készen is áll melyek egyike kedden az átfutott lengyelek fogadására és idehozatala végett Ázsiába ment. Az eddig át jött lengyelek száma (az orosz hadseregből) 1200 meg s megérkeztek a legióba be fognak lépni.

Valahára sikerült egy szabad csapatot alakítani, (melynek azonban csak neve lenne az) de facto magyar. Ennek parancsnoka Cautak ezredes 48-iki szabadság harczunk vitéze.

A más napon Rustukra elutazott s az itt már 4 hó óta tartózkodó magyarokat magával vitte s csapatját ott szándékszik felállítani. Ezen hazánkba jó hazafiaságról meggyőződve csak is sok szerencsét kívánhatunk szép kezdeményezéséhez a mostani körülmények között azonban kevés reménnyel biztathatjuk magunkat, mert mint már tudom, a helybeli követségünk részéről a megátallopések már megtétettek.

Mint már önk tudják a szultán Hamid „győződvé” proclamáltatott s a sejkül Islám indítványa folytán a kamara egy adreszt intézett hozzá.

A fővárostól a Bosporus hosszában egész a fekete tengerig nyúló rész erősítése elhatározatott s a kényszer munkára kiírások történtek, s mindenki köteles nyolcz napon keresztül azon dolgozni. A megváltási összeg naponta egy huszas kaimé. Ezen intézmény előnyét belátva mindenki örömmel fűződte az erre vonatkozó rendeletet s vannak többen, kik önkéntesen 80 — 100 dolgot is állítanak.

Legnagyobb hiányt a lovakkban szenvednek s már a legtöbbek saját hábas és kocsilovakat is a hadügyminiszteriumnak átengedték. Ezeket illetőleg is összeírás történt s a ki lovait eladja, a vevővel együtt szigoruan megbüntetik.

A Franciaországban kiűtött zavar itt is némi félelemre adott alkalmat, mert ezt mind Bismark-féle politikanak tulajdonítják, nehogy egy esetleges európai háború esetén Franciaország is actióba léphessen.

Városunkban igen sok az angol s még mindig átkelnek.

A tegnapi hajón Zubovits s több magyar tisztiek is jöttek.

Csütörtökön gróf Zichy követnél egy női ré volt, melyen az összes diplomacziái corps, részt vett.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

(Hatodik nap.)

A mai nap délelőtti ülése az iskoláké volt s valóban öröndetes vala szemlélni, hogy a tanügyre vonatkozó tárgyak részletes fejtegetése mily nagy számu tagot birt majdnem egy egész ülés folyamán érdekelni.

A jegyzőkönyv hitelesítése s néhány elnöki bejelentés után elnök kérdést tesz, ha kíván-e a közgyűlés, az enyedi függőben hagyott tanári választás kérdésében — miután az enyedi vagyoni viszonyok letárgyaltattak — intézkedni? Szász Béla indítványozza, hogy míg azon tanoda vagyoni állapotai jobb karba nem jutnak, az új választás által újabb terhek ne bántassanak az intézetre s így a választás halasztassék el. A gyűlés egyhangu helyesléssel fogadja el ez indítványt.

A szavazatszedő bizottság jelenti, hogy a konventi 8 küldöttre a szavazás megjelvetvén, az eredmény a következő: nagy többséggel megválasztattak: Szikszai Lajos, Tisza László, Lészai Lajos, dr. Kolozsvári Sándor, Szász Domokos, dr. Kovács Ödön, id. Elek Károly, Révai Lajos, — egyszersmind kimondatván, hogy székság esetére póttagok is választatnak, s az ülés folyamán a szavazatok is beadatván és kiszedetvén, kitünt, hogy megválasztattak: Szabó Pál, Nagy Sándor, br. Bánffy Dező és Takács János.

Következett a tanügyi ideiglenes előadó, Szász Béla terjedelmes jelentése a. a népiszkolai, b. a középtanodai állapotokról s evel kapcsolat-

ban az ig. tanács indítványai a két nagy fontos-ságu ügyben.

A népiszkolai ügyekre nézve elfogadottat, hogy az összes népiszkolák vagyoni állapotáról kimutatás készíttendő, hogy megállapítható legyen, mely iskolák felelnek meg a törvényeknek, s vagy tehetők megfelelőkké, melyek mindenesetre föntartandók nemzeti és felekezeti érdekekből s melyek ajánlandók föl községgivé avagy államivá való átalakításra. Elhatározatott továbbá, hogy az állam-segély e célra kiosztható része a kimutatás szerint adassék ki, hogy a krajczáros tőke 300 frt évi jövedelméből tanezszerzők és tanszerek, könyvek, írószerek vásároltatván, legnagyobb részt ingyen osztassanak ki a szegény iskolák és tanulók között, hogy a tanítási idő minden év szeptemberében kezdődjék s a törvény értelmében 8, illetőleg 10 hónapig tartson, hogy a népiszkolai tanterv és utasítás kidolgozására bizottság neveztessek ki (később kinevezettek: Gáspár János, Kerekes József, Jancsics Lajos, Benkő János, Szabó Pál, dr. Kovács Ödön, Szász Béla, Parádi Kálmán) és hogy a nagyenyedi tanítóképződe újjáalakítására nézve ugyanezen bizottság tervet készítsen.

Az id. tanügyi előadó részletes előterjesztése a középtanodák ügyében több különböző szempontból tárja fel a középtanodák igen érdekes adatait összehasonlítva, s népességi, nemzeti, felekezeti, tansikeri, erkölcs-fegyelmi, önzorgalmi, segélyezési sat. statisztikai kimutatásokat nyújtva valamennyi tanodáról. A hosszabban tartó tárgyalás eredményül kimondatik, hogy a középtanodáknál tapasztalható s egy előterjesztés adatai által bizonyított, eltérések a tanórák száma, a tananyag beosztása és a tankönyvek tekintetében ugyanezen egyházkerület középtanodáinál helyeslehető nem levén: a tanári értékelést megbízatik ez eltérések elenyésztetése iránti tervkészítéssel, az előterjesztés közérdekű részeinek a jegyzőkönyvben való ki-nyomatása elrendeltetvén.

Következett a tanügyi előadó hatáskörét és teendőit körül író szabályzatnak az ig. tanács által benyújtott terve, mely egy elhalasztási indítvány elvetése után, letárgyaltatott. Hosszabb vitát keltett a terv azon pontja, mely a tanügyi előadó qualificatióját abban kívánja megállapítani, hogy a választandó tanári képesítettséggel és gyakorlati bíró szakember legyen, míg némelyek e qualificatiót oda kívánják módosítani, hogy csak is felekezeti középtanodai r. tanár választható. A gyűlés azonban elvetvén e szűkebb (s talán épen személyek ellen intézett) indítványt, az eredeti szerkezetet fogadja el mind e pontra, mind az egész tervre nézve, egyszersmind kitűztetvén az ig. tanács 12 tagjának kiegészítése, hogy a 12 ig. tanácsos közül a tanügyi előadó aztán megválasztatható legyen.

Kitűztetik továbbá választásra a Szász Gerő ig. tanácsos korábbi lemondása által megürült ig. tanácsosi állomás betöltése mellett Kerekes József ez ülés folyamán történt lemondása nyomán megürsedett egy másik ig. tanácsosi állomás választás általi betöltése is s a delutáni választás eredménye az lón, hogy ig. tanácsosokká megválasztattak Szabó Pál és Parádi Kálmán.

A delutáni ülés folyamán a kérvényi bizottság referadája történt meg, nagyobb s részben szenvedélyes és helylyel-közöl igen tapintatlan vitát keltvén a zilahi tanoda egy tanári székeknek betöltésére vonatkozó kérdés. A zilahi tanodánál ugyan is 4 Wesselényi egy kathedrát alapítván, a 4 alapító közül már csak egy van életben, ki egy maga kívánja már elköltöztött 3 társa kijelölési jogát is gyakorolni, míg ama tanoda arra támaszkodván, hogy a kérdéses tanszék egy harmad részében való föntartását maga hordozza, s a három már megboldogult alapítók levelei értelmében az egyházkerületre szállt, ehhez képest a kijelölési jogot az életben levő alapító és az egyházkerület között kívánja arányosan megosztani. A kegyelet és jog egyoldalú vitatása nyomán élessé vált vita az által odatott végül is meg, hogy az ig. tanács javaslatára békés kiegyezés megkísérletének szükség mondatott ki s a békés megállapodás keresztül vitelével maga az ig. tanács bizatott meg.

Több kisebb jelentőségű folyamodvány elintézése után az ülés fél kilencz órákor rekesztett be.

R. t.

A „Victoria” biztosító társaság közgyűlése.

A „Victoria” biztosító-társaság XI. rendes közgyűlése május 30-án a részvényesek részéről csekély érdekltség mellett folyt le. Alig 50 részvényes volt jelen, kik együtt véve alig 500 részvényt képviseltek. Pedig egy igen fontos tárgy, a magyarországi részvényeseknek most már harmad ízben beadott azon indítványa, hogy a társaság székhelye Budapestre tessenék át, szintén napirendre volt tűzve. E közönyösség az erdélyi részvényesek részéről felettébb sajnos és éles ellentétet képez azon élénk érdekltséggel szemben, melyet a magyarországi részvényesek az intézet ügyei iránt folyvást tanusítottak s ha ez egyenetlen felkarolást tekintjük, önkénytelen is igazoltnak és jogosultnak kell mondanunk a magyarországi részvényesek azon törekvését, hogy az intézet igazgatási székhelye oda — Budapestre — tessenék át, hol a tetteges és tényleges támogatás általuk könnyebben kifejezhető, mint a tőlük távol

eső Kolozsvárt. E kérdés azonban ezáltal épen a jelen voltak csekély száma miatt (székhely áttétel alapszabály változtatást involválván, a részvényesek kétharmada kellett volna hogy képviselve legyen) nem tárgyalhatott, s végeldöntésre egy a folyó hóban összehívandó rendkívüli közgyűlésre utaltatott.

A napi rendre térve át, az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentéseivel nyitottat meg, melyből kiemeljük a következőket: A lefolyt év ismét kedvezőtlen eredményű volt, s ennek oka a kolozsvári s marosvásárhelyi tüzesetek. A jég-üzlet kedvező eredménnyel folyt le s segített könnyíteni a tűz üzlet terhén. A folyó év menete eddigéig egészen normális, a mennyiben a kárak a folyó bevételekkel arányban állanak. Az életüzletre nézve a Bécsben székelő „Honi” életbiztosító bankkal szerződés kötöttet, s e szerint a társaság életbiztosítási kockázatát saját terhére többé nem hordoz, azon egyének biztosításai, kik az ittmarradás mellett nyilatkoztak, teljes száz százaléknál viszontbiztosítva levén. A zárszámadás és mérleg helyesnek találtatott (melyet jövő számunk hirdetései rovataban közölünk).

Ennek meghallgatása után Bogdán István részvényes részletes és beható interpellációját a közgyűlés a számadásokat elfogadta, helybenhagyta és a felmentvényt megadta.

Kellemetlen és helyenkint heves vitára adott okot a felügyelő bizottságnak lehet hogy jó indulatú, de talán nem tapintatos, és alapos kifejtést, de mindenek felett pozitív indítványokat teljesen nélkülöző írásos jelentése, melyben az igazgatóság maga iránt bizalmatlansági kijelentést vélvén felismerhetni, a közgyűlés színe előtt lemondását beadta. A közgyűlés azonban egyhangulag szavazott bizalmat az igazgatóságnak, midőn meleg szavakban kérte fel azt a maradásra és az ügyek tovább vezetésére, mihez a felügyelő bizottság beadványa czéljának magyarázásával szintén csatlakozott.

Az igazgatóság azonban lemondása indokolt voltát a felügyelő bizottság jelentéséből kifolyólag ismét hangsúlyozván, ezen fontos ügy, a kérdésnek a budapesti részvényesek beadványa tárgyalására junius hóban összehívandó rendkívüli közgyűlésre elnapolása által odatott meg ez uttal, mint a mely közgyűlés egy is hivatott, hogy a székhely kérdése s tehát itteni vagy ottani igazgatók választása felett határozzon.

A jelenlegi igazgatóságnak minden esetre meg van adva az egyhangu marasztás által az elégtétel azon önfeloldozó magatartásért, melyet kritikus időkben az intézet vezetése körül tanusított s mely egyedül tette lehetővé a rohamos bajból való kibontakozást.

A gyűlés a társaság elnöke gr. Eszterházy Kálmán vezette.

A számlák és vagyonmérleg holnapi hirdetés rovataunkban lesznek láthatók.

IRODALOM és MŰVESZET.

A moralisták.

(Saissey A. ötödik felolvasása.)

A tudományban és művészetben hagyja hátra minden század vágyainak, szükségleteinek és legjellemzőbb physiognomiájának nyomatát.

A 17. században a még csak polyáiban levő journalismus nem tudta még, — mint napjainkban, — a nemzeti életet ugyazólvá lefojgképelni, ezer meg ezer különböző szempontból világitván meg azt.

S innen van, hogy a művészek és írók egyedül képesek megértetni velünk e század (a 17) összhangzatos összességét.

E tekintetben a moralisták a legelső helyet foglalják el. Ők az emberi szív történetesei főlemelkedve a pártok fölibe, hogy megragadják és megörökítsék az emberi tettek titkos rugóit, miközben majd az emberiség általános állásapontjára emelkednek föl, majd egyetlen egy egyéniséget vesznek beczz-kés alá: vagy az általánosból következtetnek az egyénire, majd erről amarra.

Mily világosságot derítenek p. o. Moliereművei XIV. Lajos politikájára? Maga a király bátorítja, támogatja a költőt azokban a küzdelmekben, melyeket a nemesség ellen vív, nemesség ellen, melyet Richelieu már megkezdett dönteni. E küzdelmet a költőnek kelle a neveltség fegyverével bevégezni.

Anélkül, hogy ismétlésekbe bocsátkoznánk, engedjék meg uraim és hölgyeim, hogy egy két szóval visszatérhessek a korábbi felolvasásaimon előadottak némelyikére.

Molieré és La Fontaine nemcsak bámulatramító költők, de egyuttal nagy moralisták is.

E tulajdonság ez elevenezés, melyet napjainkban csak olyan írókra alkalmazunk, kik korunk erkölcsiével foglalkoznak, — különben minden nagy szellem moralisál némelykor, különösen Franciaországban, — egy szóval összes nemzeti irányzatunk moralistává tesz minket francziákká.

Midőn valamely nemzet még fiatal, midőn még nem érte el semmi dologban a teljességet: akkor még csak az életre gondol, arra törekszik, hogy folyvást újat meg újat teremtsen. Épen úgy, mint az egyén, ki 50—60 éves koráig folyvást az átalakulás, a törekvés, a tanulás stadiumában van. De ha e koron áthaladt: gondolkodni kezd s ismereteiből és tapasztalataiból gyakorlati következtetéseket von hátralévő napjaira.

Epen így a társadalm, ha elérkezett nagysága délpontjára: el kezd moralizálni, a mult és jelen fölött.

Franciaország ebben a helyzetben volt 1665-ben.

(Folyt. köv.)

Magyar lapok szemléje.

A „Nemzeti Hírlap” nem kételkedik azon, hogy Törökország bármily kétségbeesett bátorsággal védje is magát, ha egyedül marad el fog buknai az egyenetlen küzdelemben. El fog buknai, mert Europa elbukni engedi. Először, a mint Oroszország leveri, széttöbbször a török birodalmat, ezt méltatlan politikának sőt még azoneföldi szerencsétlennek is tartja, mert vezessen bár sikerre vagy vereségre, mindkettőnek valónk adja meg az árát. Többször azt hiszi még nincs veszve semmi. Törökország seregei még éppan, harcra vágytól lelkesülten állanak őrt hazájuk határán s a szerencsétlen forgandósága Kis-Ázsiában csak elszánt bátorsággal fogja fokolja. Még nem késő: a monarchia, s a károk sorban Magyarország érdekei még megmenekülnek. De veszteni való időnk sincs több: a tettek, események ideje elérkezett.

A „Hon” a cseh manifestumot egy újabb oknak tartja arra nézve, hogy monarchiánk politikájára a leghatározottabb orosz ellenes irányt vegyen. A lejőn most még meg lehet állni. Még meg lehet mindent fordítani. Rövid idő múlva már késő lesz.

Az „Ellenőr” azt hiszi, könnyen fel lehet fedezni a panszláv agitáció ellenszerét, csak erősen meg kell fogni oda át Csehországban a dolgok végét. Érzelmeknek, óhajoknak nem lehet és nem is szükséges parancsolni. Imádhajtják Riegerék és fegyverek diadalát. De azt nem szabad megengedni, hogy míg ezt a monarchiát Ausztriának Magyarországának hívják, muszka bérenczek, vagy örültek nyitlan hirdessék a hazafurkást. Az első számú pedig van még játékos intézet Csehországban vagy Ausztriában.

A „Pesti Napló” azon véleményben van, hogy a panszláv propaganda, mely e háborút kiadta s keresztül vitte a békeszerződést, a diplomácia mesterkedése és Európa ellenzése dacára, ha diadalt arat, győzelmének gyümölcsét fogja szedni. De reméli hogy kudarcot fog vallani. A török nemzet 15 millió mohamedán mindössze — kicsiny arra, hogy megvívjon a colossussal, de hősen vereségek két esztendő óta, s fog vereséget hős bátorlással továbbra is, még sokáig, ha nem is lefoglalással küzdelmek. S monarchiának, ha het szerencsés küzdelemnek. S monarchiának, ha kormányfőit valahára felismernék a veszélyt, mely a Habsburgok birodalmát az orosz aggrészióból fenyegeti, nem fog már sokáig télen nézője maradhatni, a harci eseményeknek. Kell, hogy Oroszországnak utját állja s a panszláv politikát tönkre tegye.

Odessa veszedelme.

A „Daily Telegraph” harczéri tudósítója Odessából máj. 16-án irt levelében a következőket mondja:

Odessa tönkre van téve. Legyen a háború kimenetele akármilyen, Oroszország ezen legjobb, legnagyobb jólétnek örvendő városa nem fogja soha többé visszanyerni elvesztett pozícióját. Tönkre jutás előtt áll kereskedő népessége. Harminezzer lakos vándorolt ki, hogy a bombázás elől meneküljenek. Az utcáknál el vannak hagyva, a boltoknál senki nem látogatja. S a bombázás be is következhetik. A törökök teljes joggal tehetnek ezt, mert Odessa erődtett hely, amár miután a törökök védelmi és nem támadó háborút viselnek, lehetséges, hogy első sorban a nemzetközi érdekeket fogják szem előtt tartani. Általános az a nézet, hogy az erdők itt valami veszedelmes természetűek. Azonban ez távol van a valóságtól. A város, mint tudva van, közvetlenül a Fekete tenger partján fekszik és a kikötőt egy kelet felé eső öböl képezi.

A kikötőtől nyugatra egy alacsony sziklapárkány vezet közvetlenül a várossal szemben. Ezt hét vagy nyolcz sáncz üteg védi 65—70 ágyúval. Az ütegek egyáltalán nincsenek tökéletes állapotban s néhány száz ember van azok körül alkalma. Ez képezi Odessa egész száraz földi védműveit — elegendők arra, hogy Odessának az erődtett hely nevet adják, de nem elegendők arra, hogy a várost megvédjék. S az ütegek nem is olyanok, hogy a tengerészeti cooperatióban valami jelentékeny támaszt nyújthassanak.

Az orosz hajóraj Odessában szintén igen jelentékeny, áll pedig ez a Popoffka, Tornay croft pánczéls hajókból és két ágyúnaszázból. Popoffkán van két 40 tonnás ágyú.

De bőven el vannak látva torpedókkal, azok látványosan el vannak a tengerpart egész hosszában helyezve a város körül és két angol mértföldnyire benn a vízben.

Oroszország Fekete-tengeri hadserege titokzatos volt egy ideig. Most kitűnt, hogy e titok semmit nem rejtgetett. Ez rendesen így szokott lenni, a Popoffka Odessában, egy másik Nikolajeffen, s mintegy 15 ágyú naszáz teszik az egész tengerészeten. A török hajórajtól az oroszok elpálcátolhatatlanul rettegnek, amár a hajólegénység és tiszték tekintetében az oroszok magasabban állnak.

Oroszország tengerészeti gyengesége igen komoly ügy. Elánni, hogy némelyek azt mondják, miszerint a győzelem elvgre is azé leend, a ki a Fekete-tengeren parancsol. Most az oroszok reménye abban áll, hogy az 3 középtengeri hajórajuk, támogatva az amerikai kikötőkben volt hajórajjal s tán még a balti tengeri hajórajjal is, szükségessé teend azt, hogy Hobart pasa az Aegei tengerre menjen.

Logi rovat.

Kivonat a hivatalos Értesítőből.

— A beszercei kir. törvényszéknél egy aljegyzői állomás betöltendő.

— Nagy-Enyed városának Sándor Lajos és neje, valamint Nagy Pál és neje elleni ügyében, ez utóbbiaknak nagy-enyedi ingatlanai június 7-dikén, illetőleg június 9-dikén el fognak adatni.

— Szőlősi Ferencnek Horváth József és neje elleni ügyében, ez utóbbiaknak 1284 frt 30 krra becsült n.-enyedi ingatlanai jun. 20-kán eladatnak.

— Gámcenzi Jánosnak Szilágyi Bálint és neje elleni ügyében, ez utóbbiaknak 9432 frt 50 krra becsült kolozsvári ingatlanai jun. 28-kán eladatnak.

— Manthner és társának Bisztricsányi Sándor és neje elleni ügyében, ez utóbbiaknak 7781 frtra becsült n.-enyedi ingatlanai jun. 27-én elárvereztetnek.

— A Karvázi József-féle csődtömeghez tartozó n.-enyedi 18,292 frtra becsült ingatlanok jun. 25-kén eladatnak.

— Frits Józsefnek Szűcs Lajosné elleni ügyében, ez utóbbinak 2000 frtra becsült n.-kapusi ingatlanai jun. 23-án, mint 2-ik határidőben elfognak adatni.

— Gillyén Lajosnének dr. Engel Józsefné hagyatéká elleni ügyében, ez utóbbinak marosvásárhelyi ingatlanai június 30-dikán eladatnak.

— Constantia Vojku brassói özvegy kereskedő ellen a csődeljárás megindított.

— Dressándt Vilmos brassói kereskedő, Löv András n.-enyedi pléhmester ellen megindított csődeljárás megszüntetett.

— A kolozsvári kir. járásbírósnál egy végrehajtói állomás betöltendő.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1877. június 2.

— A „Magyar Polgár”-nak a „Sieb. Deut. Tageblatt” forrásból merített azon állításával szemben, hogy a Verestoronyhoz közel levő kislóharszági erdőségekbe pontonok készítése végett pünköszt előtt megérkezett 230 főnyi orosz utascsapatról a „Kelet”-ben megjelent hír minden alapot nélkülöz, nagyszabedni levelezőnk írja nekünk, hogy maga Szabedni főispánja pünköszt első napján a verestorony szorosba kirándult a végre, hogy személyes meggyőződést szerezzen ama hír mibenlétéről, minek eredménye az volt, hogy Wächter főispán csakugyan meggyőződött, hogy a brezói havasokban 230 orosz utas Novák nevű vállalkozónál pontonok készítésével foglalkozik, melyeket az orosz hadparancsnokság rendelt meg. A „Magyar Polgár” utasói és kereskedői eszerint alkalmasint csak a „mappán” fordulhattak meg közelebből a verestoronyi szoroson túl levő vidéken.

— **Felolvasás Izlandról.** Browning György ur holnap (vasárnap) d. u. 5 órakor tartja általunk már jelzett felolvasását angol nyelven az egyetem 8. sz. termében. A felolvasás tárgya Izland lesz a következő programmal: Bevezetés. Izlandi közmondások. Megérkezés Izlandba. A Geyser és Hekla megtekintése; Természeti szépségek: a egyszerű izlandi alkony (naplemente) és éjszaki fény. Izlandi lovak. Sport. Az ország természeti productumai. Ipar, köztartás. stb. Kivándorlás Izland történetének és régi irodalmának vázlatos ismertetése. Éjszaki hitregék. A két Edda „Hávamál.” Az északi és költészet és a görög, arab, persa stb. költészet összehasonlítása. Izlandi művészet. Izlandi műveltségi állapot a 11. 12. és 13. században. az izlandi köztársaság. Sanorri Sturluson. A Lakók. Izlandi munkák a kopenhágai kir. könyvtárban. Codex Flateyensis. Amerika felfedezése az izlandiak által a 10. században. Kolombus Izlandban.

— **Az olytregikus módon elhunyt Múler Jenőt** tegnapi délután kísérték öröknagylomra. A kísérők nagy csoportja, mely legnagyobb részt a teljes számmal megjelant egyetemi ifjúságból állott, a Károli-kórházból indult ki, hol Madai János kolozsvári luth. elsőpap könyörgő imát, utána pedig ifj. Benel János az elhunytak pályatárai nevében bucsúbeszédet tartott az oly korán elköltözött, pályatársai osztatlan szeretetét, birt, ifjú holttesté fölött. Ezután még a „Hilária” dalegylet zengett bucsudalt s ezzel a katonai zenekar gyászinduló mellett megindult a gyászmenet, hogy kísérisje az örökálm nyughelyére a tehetőséges ifjút, ki annyira sietett írt hagyni szerető övét és barátjait. Találá föl ott az ismeretlen világban, a megelégedést, melyet itt nem tudott feltálatni!

— **Mátrai B. Béla** csütörtökön tartá M. Vásárhelyt első s utolsó művészi estélyét. A fiatal

színművész irányában a közönség a legnagyobb közönyt tanusítá, miről az üres díszterem tett bizonyosságot. A mi az estély művészi részét illeti, az minden részben sikerült.

— **A nyár folytán** M. Vásárhelyt működő német színtársulat számára már épül a színpad a sörházakertben.

— **Értesítés.** A szőlő zöldajtás megérkezésének idejéről bator vagyok a szőlőszet barátait értesíteni. Ezt pedig azon két jkból teszem, hogy a kik már megtanulván, tudják e műtetet, eszközölhetik; s a kik pedig ohajtanának e valóban szükséges és végtelenül előnyös ójtással megismerkedni, szivesen fölajánljam most is gyakorlati — készséges — utasításomat külsőmagyar-utczai 66. számú ev. ref. vegyes népiszkolai lakásomon. Kolozsvárt, jun. 1. 1877. Szentgyörgyi Lajos.

— **Szász Károly** az „Ellenőr”-ben az akadémiái választások ügyében felszólal s helyeselve „elyben” a támadásokat, melyekben a saját egyrésze az akadémiái választásokat részeseit, a támadások ellen védelmezi az akadémiát, mely összességében a választási hibákért nem lehet felelős. Ebben Szász Károlynak teljesen igaza van. Az akadémia mint testületi fogalom nem felelős azért, ha egyes osztályokban klikkek képződnek, melyek ügyes taktikával őrzik, ápolják és fejlesztik a saját érdekeit, s a maguk felelősségét elrejtik az akadémia összességének testületi fogalmába, mely mint ilyen az egyes osztályok választásaiért nem lehet felelős. Az akadémia mint testületi fogalom nem tehet arról, hogy a kebelében történeteként nem vonható felelősségre senki, s megtörténhetik, hogy (mint ez évben történt) a Karácsonyi pályázat tragédiái bírálói desavouálják a Teleki pályázat akadémiái bírálóinak tragikái elméletét, s nem lehet tudni, hogy az „akadémia” tulajdonképen, melyiket képviseli? — Az akadémia nem tehet arról, hogy érdemes emberek kimaradnak, kevésbbé érdemesek pedig bejutnak, mert ez az osztályok dolga, az osztályok pedig titkosan szavaznak s hogy „a szavazások eredménye mindig megbízhatatlan.” Epen így igaza van Szász Károlynak abban is, hogy ideje van már megfelelni ama vádra is, melyet már nemcsak az ultramontán sajtó, hanem „komoly s felekezeti tekintetben elfogult lapok is” hangoztatnak, hogy az akadémia bejutásnak legbiztosabb módja kálvinistának lenni. Mert igaz ugyan, hogy Magyarországon nincs valamire való vagy csak közepeszerű belletrista, történész, nyelvész, stb. a ki ha esetleg kálvinista az akadémia tagja ne lenne: ellenben van több jeles költő, történetíró, matematikus, statisztikus, a ki nem kálvinista és nem tagja az akadémia. De ezen elnevetést fényesen megcáfolják az akadémiauk az idej választásai, melyek közt csak egyetlen egy kálvinista volt. Szász Károlynak tehát ebben is teljesen igaza van.

— **Ramon Cabrera** a híres karlista vezér meghalt. Cabrera 1810 aug. 31-én Torlosában, Cataloniában született, kezdetben papi pályára adta magát, de nem sokára abba hagyta, s kalandokra ment. 1833-ban már don Carlos csapatainak vezére lett, 1840. jul. 6-án Franciaországba menekült; de 1848 még egyszer Cataloniába jött megkísértve egy fölkelés rendezését, bár siker nélkül. 1849. végleg elhagyta Spanyolországot, s Anglia Wentworth városában telepedett meg. Itt érte el a napokban a halál. Cabrera nagy vagyont szerzett a háborúk alatt. Élete végefeléig megutálta párhiveit és alphonista lett.

— **A Kíafaludy-Társaság** közlelbi ülésén Vadnay Károly két csinos költeményt olvasott fel Tóth Kálmántól, címök: „Bűnhődők” és „Erzsike”. Utána Rákossy Jenő „A legnagyobb boldom” című regényének „A halkolók ember” című fejezetét olvasta fel nagy tetszés között. — Rákossy regényének hőse Erger Berger nevű zsörtölődő öreg, s a felolvasott részletben ennek utolsó napjai vannak művésziileg esztelen. Gregus Ágost Abafy Lajos „Haro és Leander” című tanulmányát, Szilágyi Áron pedig egy 1241-ből származó s a tatárpusztításról irt carmen miserabile-t mutatott be. — Ezután a folyó ügyek intéztettek el.

— **Öngyilkosság.** Csütörtökön este 8 és 10 óra közt egy kőmíves legény N.-Szébenben a Sarkantyú utcában szájába lőtt s rögtön meghalt. Szászsebesben pedig szerdán délután egy nő mérgezte meg magát gyufával.

— **Zendülés.** Szerb-Szt.-Márton és Iván-dá községekben az ottani lakosság közt a töltések átvágása miatt véres verekedés támadt, mely azt eredményezte, hogy az egyik községbeli lakosokból 20-an, a másikból 18-an sebesültek meg. Temesvárról e hirre azonnal két század gyalogság küldetett be. — Ezután a folyó ügyek intéztettek el.

— **Gyanus muszáj** kószálnak a „Temesi Lapok” hire szerint Verseczen, Pancsován, Fehértemplom és Kubinban. Jó lesz vigyázni rájuk.

— **Villámcsapás** a templomban, Wresenil poseni kerületi katolikus templomban épen a vasárnapi mise alkalmával betört a villám s nyolczvan személy járt szerencsétlenül. Hat ember azonnal meghalt, a többiek súlyos sérüléseket szenvedtek.

— **A legutolsó** 25 év háborúi mennyi pénz- és emberélet-vesztéssel jártak? Egy angol lap kimutatása szerint 1852—1877. terjedő ne-

gyed században folyt háborúk az alább kimutatott emberélet- s pénzáldozatba kerültek. — Embereket. Csatákban estek vagy megsebesülés s a háború által előidéztet ragályos betegségek áldozatai lettek: A krimiai háboruban 750,000 az 1859-iki olasz háboruban 45,000 a schleswig-holsteinban 300, az amerikai polgárháboruban 800 ezer, — az 1866-iki háborúkban 45,000, a mexikói, cochinchinai, marokkói, paraguayi expedíciók alkalmával 65,000, a porosz-francia háború alkalmával 215,000, Bulgáriában, Armeniában stb. 250,000, összesen 1,938,000 ember. — Költség. A krimiai háború került 340 millió sterlingbe, az olasz 60, az amerikai polgárháború 1400, a schleswig-i 7, az osztrák-porosz háború 65, az expedíciók 40, a francia német háború 500 millió sterlingbe, összesen 2412 millió sterling. Az emberkebeni veszteség oly nagy, mint London fél népessége, a pénzvesztés pedig 8—10-szer több, mint az összes európai és amerikai államok egy évi jövedelme. Ez a 2413 millió sterling teljesen elveszett.

— **„Kin-ting-ku-kin-tu-suhoseih-osing.”** Ezt a hangzatos címet viseli a világ legnagyobb irodalmi munkája, melyet a brit muzeum éppen most készül megszerezni. A 17-ik század vége felől ugyanis az akkori kínai császár egy bizottságot küldött ki, hogy az valamennyi nevezetesebb kínai munkát, bármely irodalmi ágból összegyűjtse és kinyomassa. Ez a mű, melyet magyarul „Az ó- és ujkori irodalom illusztrált császári gyűjteményének” hívnak, a 18 század elején fejeződött be és nem kevesebb mint 6109 kötetből áll. Az eredeti kiadásból ugyan a java elveszett, de Pekingben most árulgnak egyet s ez az, melyet a „British Muzeum” meg akar kapni.

— **Strike.** Egy nagy gyár tisztviselői strikeolni akartak, ha a tulajdonos fizetésüket nem emeli. Meg is jelent egy küldöttség a főnök lakásán, és szónokuk előadott kérelmeket azzal indokolta, hogy e fizetés mellett meghalnak éhen. — Sajnálom, válaszolá a főnök, hogy kérelmeket nem teljesíthetek, mert az önök piros arca meghazudtolja állításukat. — Az igaz, felelé a megzavarodott szónok, igen de ezért még a fogadónak tartozunk.

— **Nagy Frigyes** meglátja dolgozó szobájának ablakán keresztül, hogy inasa az asztalon feledett ezüst burnőtszelencéből egyet szippantott. — Tetszik neked azon szelencze? kiáltá a király a szomszédoszába. — Az inas kövé meredve nem felelt semmit, de Frigyes ismételt parancsára azt felelé, hogy tetszik. — Na akkor tartad megmagadnak, mondá a jószívű király, mert kettőnknek igen kicsi.

— **A n.-szebeni** m. kir. postaigazgatóság által a következő sorok közlésére kértünk fel: A Konstantinápolyi való összeköttetés Várnán át megszakiatva lévén, a Magyarországi és Konstantinápolyi közti postaforgalom kizárólag Trieszten át következőképen közvetítették: A) a budapest konstantinápolyi irányban: Indítás Budapestről pénteken reggeli 7 óra 10 perczkor a budapest-pragerhofi vonattal, érkezés Triestbe szombaton reggeli 7 óra 48 perczkor, indítás Triestből szombaton d. u. 2 órakor a triest-konstantinápolyi Lloyd-gőzössel, érkezés Corfuban hétfőn déli 12 órakor, indítás Corfuból hétfőn d. u. 4 órakor, érkezés Konstantinápolyban csütörtökön d. u. B) a konstantinápoly-budapesti irányban: indítás Konstantinápolyból pénteken d. e. 10 órakor a konstantinápoly-triesti Lloyd-gőzössel. Erkezés Corfuban hétfőn déli 12 órakor, indítás Corfuból kedden d. u. 4 órakor, érkezés Triestbe csütörtökön este, indulás Triestből csütörtökön esti 10 óra 30 perczkor a triest-bécsi vonattal. Pragerhofig onnan indulás a pragerhof-budapesti nappali vonattal Budapestig, érkezés Budapestre pénteken esti 8 óra 36 perczkor. A Brindisi és Corfu közt hetenkint egyszer közlekedő és Corfuban a Lloyd-gőzösekkel csatlakozó olasz hajók, valamint a Marseille és Konstantinápoly közt Nápoly érintésével havonként kétszer közlekedő francia gőzhajók magyarországi postaküldemények szállítására nem használtak.

KÖZGAZDASÁG.

A kolozsvári takarékpénztár 1877 május havi üzlet forgalma.

Bevétel.
239. betét után 98551 frt 74 kr, visszafizetett váltók 151,015 frt, visszafizetett előlegek 10,980 frt, befizetett kamatok váltó s előlegek után 4568 frt 99 kr, illetékek 1175 frt 19 kr, jelzálog költsönök után befizetett kamat 2,247 frt, 50 kr, házbérek az intézet saját háza után 832 frt 75 kr, állam illeték után 15 frt 80 kr. összesen 269,386 frt 97 kr.

Pénztári maradvány april 30-ról 149,944 frt 56 kr.

Összesen 419,331 frt 53 kr.

Kiadás.
Visszafizetett betétek s tőkésített kamatok 173. tétel után 50,558 frt 35 kr, betéti folyókamatokra 215 frt 44 kr, leszámított váltókra 178471 frt, előlegek érték papírokra 10,480 frt, jelzálog költsönökre 12,300 frt, tisztí fizetésekre 753 frt 32 kr. napi biztos díjakra 72 frt, 1876-évi részvény kamat s osztalékra 780 frt, házbér jövedelem adóra 403 frt, jövedelmi adóra 450 frt, jótékony célú adományokra 10 frt, bályeg illeték

betéti kamatok után 6 frt 47 kr, állam illeték előlegek után 15 frt 80 kr, összesen 254,515 frt 38 krajczár.

Pénztári maradvány május 31-én 164,816 frt, 15 kr, összesen 419,331 frt 53 kr.

Kolozsvárt 1877 május 31-én.

Piaczok árjegyzéke.

— **Tordai** piaci árjegyzék 1877. mnjus 29-én: 1 hectoliter tisztabuza 10 frt. kr, elegy-buza 5 frt 50 kr, rozs 5 frt 50 kr, zab 3 frt — kr, törökbuza 3 frt 40 kr, pasuly — frt 8 kr, pityóka 3 frt — kr, 1 liter borsó 12 kr, kilogram marhahús 36 kr, 1 kgr. széna 2 frt — kr, 1 kalangya zsupszalma 2 frt 80 kr, alomszalma 1 frt 20 kr, egy méter kemény tűzifa 2 frt, 70 kr, rizs 28 kr, gyöngykása 32 kr, lencse 14 kr, köles 18 kr, burgonya 3 frt — kr. kősz 7 kr, disznózsír frt 70 kr, szinzsír 80 kr bors 10 frt 10 kr. hagyma 10 kr, fokhagyma 20 kr.

A „KELET” magán-távírat.

Feladatott Budapestben június 2. d. e. 11 ó. 40 p. Érkezett Kolozsvárra június 2. d. e. 12 ó. 5 p.

A „Wiener Abenpost” „Dailly telegraf” különböző forrásból jelentik, hogy a hatalmakat Gorcsakoff felszólítja, hogy nyilatkozzanak: mily módon állítható helyre a béke a leg-rövidebb uton.

Beszélik, hogy Konstantinápoly a hatalmak garantiája alá tétetik, a Dardanellák szétvettetnek, a Fekete tenger szabaddá tétetik; ezek lennének a béke-feltételek.

Karsnál a törökök ujra győztek!

Az orosz monitorokat a Dunánál 8 órai heves harc után visszavonulásra kényszeríték.

Perek földjén Ázsiában az orosz ellen lázadás ütött ki.

Lewchtenberg herczeg Bécsbe jött, innen megy Belgrádba, Bukarestbe.

Oroszország tudtával figyelő hadtestet állítunk a határon, Mehdián és Orsován már van honvédség.

Hadstone mellett tüntetés volt. Követelte a parlament feloszlatását beszédében.

Távírat! tudósítás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzetéről június 1-éről.

	F a j	Ára 100 kg.	
		tól	ig
Gabona		frt	kr
Buza	bánsági tiszavidéki	13	15
	pestvidéki	12	5
	fehérmezei	13	20
	bácskai	13	—
Rozs	magyar	10	70
Árpa	takarmány	6	90
	malata	7	45
Zab	magyar	7	50
Tengeri	bánsági másméni	7	20
	káposzta	6	80
H e z e	bánsági	—	—
	magyar	6	35
Szőlő (Usance)	buza	12	10
	tavasza szállítandó	11	30
	Szept.—Oktre szállítandó	11	40
	tavasza szállítandó	7	65
Teng.	Májusra—junior szállít.	14	15
	káposzta Aug. Szept. szál.	14	15
Szesz (ny.)	bánsági Jul. Aug. szállít.	14	15
	100 liter százalékként	32	30

Távírat! tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Június 1-én 5% Metaliques 59.35 frt. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 64.60 frt. Arany járadék 109.25 1860-ki államkölcsön 71.05 Bankrészevények 770. Hitelrészevények 137 30 —. London 126.50 Ezüst 111.50 Cs. kir. arany: 6.00 Napoleond'or 10.12¹/₂, 100 mark német. értékű 62.10 —

Urbéri kötvények: Magyarországi 73.75 Temesi 72.50 Erdélyi 70.50 Horvátországi — —

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: **Békésy Károly.**

Nem hivatalos.

(210) **!!! Hirdetés !!!** (3-10)

A nemzetközi árú-kiállítás Bécsben, felosztása miatt az alábbi árú-tömegeket a következők mesés olcsósága áron adja: csak **5 frt 65 kr. o. é.** pedig

- 1 igen jól járó pontossági óra, aranyozott láncszál, jól járható, kesztyűs vállaltat.
- 2 valódi japán virág-váza, legfinomabb festéssel, melyek minden terem. dísz. válnak.
- 1 pompás fanyók-album, gazdagon arany-nyal díszítve.
- 1 pár elegáns keleti pongyolacipő, elpusztíthatatlan bőrtáppal, urak és hölgyek számára.
- 1 szép asztali csengettyű, jeles újarányból.
- 1 teljes japán dohányzóasztal, minden tartalmazva, mi egy dohányzószobát szimulál.
- 2 kis olajfestmény, híres mesterek másolatai, elegáns keretben.
- 1 zene-hangszert, melyen mindenki a legsebb darabokat játszhatja.
- 1 teljes kis porcellán-készlet, 6 személyre, ajándéknak különösen alkalmas.
- 2 jellem-faj, egész új, igen eredeti tréfa.
- 1 elegáns Victoria-sétakosárka, szingardag műhímzéssel.
- 6 jeles, cs. k. szab. gyöngykorál.
- 6 jeles, cs. k. szab. kávékanál.
- 6 japán csésze, kitűnő minőség.
- 6 darab dr. Dupont-féle egészség szappan.

Valamennyi itt elősorolt 38, szolid kivitelű, tárgynak összesen. ára: **csak 5 frt 65 kr. o. é.**

Cím: **Nemzetközi Árú-kiállítás, Bécs, Burging 3.**

Vidéki megrendelések pontosan utánvételt teljesítettek.

NB. Műtán a kiállítás nem sokára bezáratik, a vidéki megrendeléseket szíveskedjenek lehetőleg gyorsan beküldeni.

MOLL Seidlitz-pora.

Csak akkor valódi, ha minden doboz címlapján a sas és az én sokszorosított czégem van lenyomva.

Büntető bírósági ítéletek ismételtén constalták czégem és védjegyem meghamisítását, azért óva intem a közönséget az ilyen hamisítványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ártásra vannak számíthatva.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára **1 frt. o. é.**

Valódi minőségben kapható az x szel jelölt czégeknek.

Francia borszesz sóval.

A legmegbízhatóbb önégyelőző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyuladással a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fejt-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyílt sebek, rákfekélyek, úszék, szemgyulladás, mindennemű bénulás és sérülés stb. stb. ellen.

Úvegekben használati utasítással együtt **30 kr. o. é.**

Valódi minőségben a f-tel jelölt czégeknek.

Dorsch-halmáj-zsirolaj

Krohn M. és társai-tól Bergenben (Norvégia-ban). Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi czélra használható.

Ára egy liternek használati utasítással együtt **1 frt. o. é.**

Valódi minőségben a *gal jelölt czégeknek.

Raktárak: Kolozsvárt: (x*) Valentini Ad. gyógyszerész. (x*) Wolf Ján. (x*) Dr. Hintz György, gyógyszer. (x*) Széki Miklós, gyógyszer. Beszterecén. (x) Lang Károly, gyógyszer. Décsen. (x*) Krémer Samu Déván. (x) Lengyel György gyógyszer. Dicső-Szent-Mártonban. (x) Fischer Ede, gyógyszer. Szebenben. (x*) Müller K. gyógyszer. (x*) Thalmayer F. (x*) Reissenberger A. F. Szászsebesen. (x) Reinhardt J. C. Szerdahelyt. (x) Schimert F. gyógyszer. Zalaúton. (x) Mihály S. gyógyszer. Segesvárt. (x) Teutsch J. B. urnál. Brassóban. (x*) Fabik Ede gyógyszer. urnál.

Pagliano-szörp.

egyesen Florencéből hozatva, vöröszíntő hatása miatt általános ismeretes, 1 üveg ára 1 frt. — 1 ládát 12 üveggel 10 frtnak postautalvány általi beküldése mellett, bérmentesen küld meg.

MOLL A., cs. k. udvari szállító Bécsben, Tuchlauben 9 sz.

„VICTORIA” biztosító társaság,

(alapított 1865.)

Forgalmi kimutatás.

(1876 december 31.)

Bevétel 1875 végéig 22.208.066 ft 72 kr.	Kifizetett károk 1875 végéig 7.474.125 ft 74.
1876-ban 1.957.872 ft 43 kr.	1876-ban 664.608 ft —
Összesen: 24.165.939 ft 15 kr.	Összesen: 8.138.733 ft 74.
Kiosztott nyeremények 439.738 ft 69 kr.	Évi díjbevétele . . . 1.000.000 ft —

Biztosításokat fogad el: Tűz- és jégkárok ellen.

I. Tűz ellen biztosíthatók: épületek, gyárok, malmok, butorok, készletek, kereskedelmi cikkek, marha állomány, széna és gabna készlet, gazdasági eszközök stb.

Árva-, egyházi és tömeges biztosítások kedvezményes díjakban részesülnek.

Különbön is a rendes díjak lehető mérsékelte szabvány. Több éves biztosításnál ingyen év számítatik. Gabna biztosítás három hónál kevesebb időre is elfogadtatik.

II. Jég ellen: mindennemű mezei termények. A biztosítás váltó fedezet mellett is történhetik. A díjak az egyes vidékek tapasztalt jégjáratahoz vannak mérsékelve.

A károk felvétele gyorsan és szabályszerűen történik, a megállapított károsszágok azonnal fizetnek.

A „VICTORIA” legújabb szerzett viszontbiztosítási összekötése folytán azon helyeken van, hogy bármely nagy összegű biztosítást, teljes kártérítés biztosága mellett elfogadhat, s midőn különben is életképességének a legvalóságosabb körülmények között, s a legrendkívülőbb csapások után is megdöntöhetetlen bizonyítékát adta, mint egyetlen hazai intézet joggal és biztosan számolhat a külföldi áramlattal szemben a hazai közönség pártolására.

Központi iroda: Kolozsvárt, főtér 26 szám.

Vezérügynökségek: Budapest, Bécs, Grätz, Prága, N.-Szeben.

Főügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest.

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

Ajánlköztások: ügynökség átvételére, az igazgatóságához, vezér- vagy főügynökségekhez intézendők.

„VICTORIA” biztosító társaság.

Berger orvosi

KÁTRÁNY-SZAPPANA

dr. Schöff lovag tanár, dr. Heller, dr. Melcher és számos orvos és avatallan bírálatá és tanúsítása folytán kienccz év óta bizonyos sikerrel használtatik

mindenféle bőrbetegség,

valamint az arczzsin mindennemű tisztátalansága

ellen, különösen bőrküzdés, ruh. szepöl, kozs. hájfolys. fej- és szaktálkórpa, sömör, máj-folt, úgynevezett rézes orr, fagydagant, lábízadás, valamint a gyermekek mindenféle külső fejbetegsége ellen. Ezenkívül bőrtisztító mosdó szerként mindenkinél ajánlható. Ha Berger kátrány-szappanna e. szappansz. bőrről állandó mosdószertől, vagy időnkénti fürdéseknél használtatik, rendkívüli finomságot kölcsönöz annak és üdöséget, a minőt más szerek által nem érhetni el, s övszer minden fennebbi baj ellen.

Egy darab ára használati utasítással együtt **35 kr.**

Berger-kátrány-szappana 40% conc. fakátrányt tartalmaz, feletele nagy gondal van készítve, s lényegesen különbözik a kereskedésben előforduló minden más kátrány-szappantól.

— Csalódás kikerülése végett —

határozottan Berger-kátrány-szappant kell kérni, s a küld borítékra figyelni.

Raktár Kolozsvárt Székely Miklós gyógyszerésznél. Ezen kívül más gyógyszerész is képes Berger-kátrány-szappant eredeti árban adni. Megrendelések nyugban és kicsinyben HELL G. gyógyszerészhez Toppauban intézendők.

(77) (11-*)
Ezer meg ezer hölgy
Által mint
felülmulhatlan
bőr-szépítőszert
elismertett a hivatalosan
megvizsgált ártalmatlan,
valódi
RAVISSANTE
à Paris.
du dr. Lejosse
Ezen világhírű szépi-
tőszert pillanat alatt a leg-
szébb, legtermészetesebb
ifjú arczzsint idő-
a bőrt fehériti, frissíti
és finomítja, a lég beha-
tásaitól védelmezi, eltá-
volít legvékonyabb idő al-
szepít, májfoltokat, orrvö-
rösséget s a bőr minden
tisztátalanságait, s a rizs-
valamint minden kendőz-
vert fölöslegessé tesz.
Nagy eredeti párisi üvegtök
2 frt 50 kr.
Kis eredeti párisi üvegtök
1 frt 50 kr.
Kapható valódi minőségben:
Kolozsvárt:
VALENTINI A. ur
gyógyszerésztárában.
Központi székiúldási raktár:
Schwarz Henrik
Budapest,
Mária Valéria-utca 9.

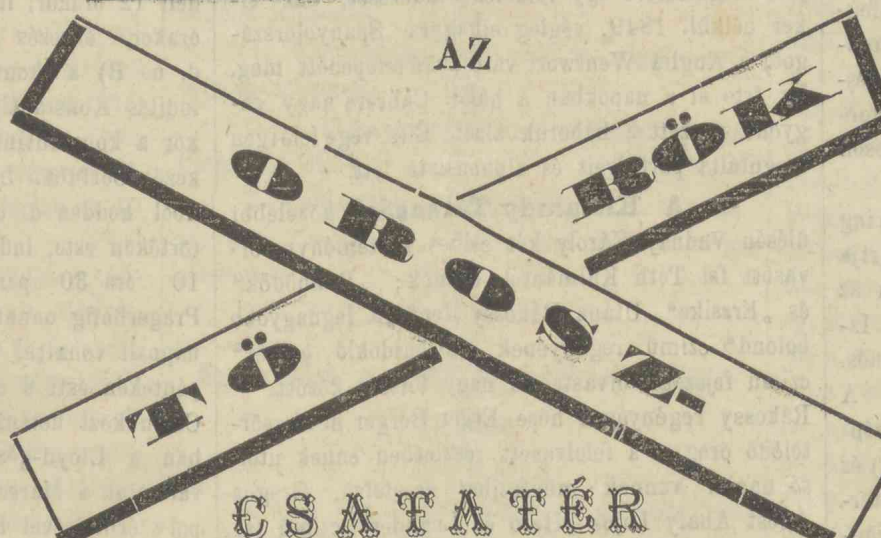
(212) (10-10)
Az utolsóelőtti húzás
már június 1.
A cs. k. osztrák
1839-ki
államsorsjegyeket,
17 millió forintot felüli nye-
reményekkel, mik között a
főnyeremény 280.000 frt.
és számos jelentékeny mel-
léknyereményekkel, ötöd
sorsjegy részletegyekben
adunk el mind a két utolsó
húzásra.
Egy húszadegy 8 frt 75 kr.
Egy tízed 16 frt 50 kr.
Egy negyed 41 frt — kr.
Egy fél 80 frt — kr.
Egy húszad a
legkisebb nye-
reményeket ki-
zárólag 5 frt — kr.
Egy tízed 8 frt 50 kr.
Egy negyed 22 frt — kr.
Egy fél 43 frt — kr.
20 frtnak előleg, s további
150 forint maradványnak fi-
zetése mellett, június 5-én
egy kihúzott sorszámszá-
mú ötöd 1839-ki államsorsjegyet
adunk, mely szeptember 1-én
okvetlen kisorsolatik egyez-
ség szerint ez ugyanazon ár
melletti a nyeremény húszadig
három havi részletfizetés mel-
letti is megkapható.
NYITRAI és TÁRSA,
Bécs, Kärntnerstrasse Nr. 16.
Budapestben kapható Ro-
senfeld Manó ékeszerésznél,
hadvani-utca a „Zrínyi”-hez.

Épen most jelent meg s kapható

Stein János

könyvkereskedésében Kolozsvárt:

CSATATÉRKÉPEK

Europa és Ázsiában.
20 krtól 9 frtig.

ZÁSZLÓCSKÁK

a hadtestek álláspontja megjelölésére
négyféle színben

(törököt, orosz, Montenegrot és felkelő herce-
govczokat jelölve) darabja 1 kr. tucetjé 10 kr.

Továbbá ugyanott kaphatók:

KÁLLAY BÉNI. A szerbek története. I. kötet. Füze 3 frt. 60 kr.
Kötve 4 frt. 60 kr.

TÓTH B. Konstantinápolyi emlékek. Ára 80 kr.

MARKUS ISTVÁN. Törökországi képek. Ára 2 frt. 50 kr.

B. HORVÁTH MIKLÓS. Konstantinápoly, Törökország fővárosa. Ára 1 frt.

BERNÁTH GÉZA. Keletázsiai utazás. Ára 1 frt. 50 kr.

B. PONGRÁZ EMIL. Suezig és vissza. 2 kötet. Ára 2 frt. 20 kr.

VÁMBÉRY ÁRMEN. Vázlatok Közép-Ázsiából. Ára 2 frt. 80 kr.

„ „ Középázsiai utazás. Ára 3 frt. 50 kr.

„ „ Vándorlásaik és élményeim Persiában. Ára 3 frt. 50 kr.

„ „ Bokhara története. Ára 3 frt. 60 kr.

„ „ Keleti életképek. Ára 2 frt. 50 kr.

„ „ SZENTKATOLNAI BALINT G. Török nyelvtan. Ára 3 frt.

„ „ D. ERŐDI BELA. Gyakorlati török nyelvtan. Ára 1 frt.

„AZ ÜZLETEMBER KÉZI-KÖNYVE”

Ára 3 frt.

czimű szakmú.

Ára 3 frt.

(Csinos kiállítású kötet 11 nagy 8-rét iven.)

A fennebbi czim alatt Freedley egy oly művének magyar fordítását van szerencsénk hazai kereskedő-társaink figyelmébe ajánlani, mely — nem tekintve több európai nyelvre történt átfordítását — Észak-Amerikában harmincz egy néhány kiadást ért s több mint száz húszezer példányban adatott el s első megjelenése az angol üzletvilágban valószínű korszakszerű feltűnést okozott.

A könyv tartalmát korántsem képezik rideg üzleti tanok, hanem az üzletemberre nézve a legszükségesebb tapasztalati utasításokat élénk és vonzó modorban előadva találja fel benne az olvasó; tapasztalati élettanokat megvilágítva az erkölcsen, a történelem és számos nagynevű üzletember saját életéből merített gyakorlati oktatásaival, a melyek ép oly nélkülözhetlenek a segédekre, mint az üzletfőnökre, a kis kereskedőre, valamint a nagyra nézve, az üzleti irodában, mint az életben, a boltban, mint a tőzsdén; szóval: az üzlet minden ágára és minden üzletemberre nézve, a ki vagyonos, boldog s a mellett becsületes honpolgár óhajt lenni.

A könyv irányzatát kellőleg feltűnteti a következő tartalom-jegyzék:

- Szakasz: Az üzlet.
- Nevelés az üzletre. Az üzlet választása.
- Businets habits, vagy az üzletember szükséges tulajdona.
- Pénzszerezés általában.
- A kereskedés feladata, fogalma és elvei.
- Vétel és eladás.
- Miként szerezhetni vásárlókat? Hirdetés.
- A valódi üzletember.
- A speculatio.
- Banküzlet. Magánbankok.
- Hogyan vergődhetni jólre? Gazdaggá lett emberek véleménye és elvei.
- A siker esélyei. A bukás okai.
- Takarékoság, adakozás, kölcsönzés.

Hogy a fennebbi czimnek alatt minő tartalommal bír, arról szóljon maga a könyv és kivivott népszerűsége.

CÉSARINE.

Regény. Irta Sand György. Francziából fordította Rózsaa gy Antal. 2 kötet ára 2 frt 50 kr.

A legújabb kor története.

Bevezetésül: a XVIII. század bölcsészeti irodalmának ismertetése. Irta dr. Ribáry Ferencz. Ára 1 frt 70 kr.

Olaszország vizjogi törvényei.

Claudio Calandra turini ügyvéd összeállítása nyomán fordította és előszóval ellátta György Endre. Ára 1 frt 60 kr.

A Diána-fürdői intézetben

minden időtájban igénybe vehetők, a legkényelmesebben ellátott porcellán és rézkádós melegfürdők, ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengélkedőknek és betegeknek, azonnal házhoz is vitetnek.

Ugyisztén a jó hatású gőzfürdő számtalan bántalmakban, különféle kitűnő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a legillendőbb árban élvezhető. A hazamenetelre egy kőcsi általi szállításról is van gondoskodva. (78)

A mit is ezennel tisztelettel a t. cz. közönségnek számos részvétel végett, tekintve a tetemes kiállítási költségeket, tudomására juttatni kötelességének tartja

Kolozsvárt, 1877.

A Diána-fürdő igazgatósága.

(2-4)
Eredeti sorsjegyeket
a hamburgi-sorsjátékra.
legnagyobb
nyeremény
375.000 márká
húsd
f. é. június 13- és 14-én,
és pedig egy egész sorsjegyet 3 frt
40 kr., egy felet 1 frt 70 kr
egy negyed — 85 krtért oszt. frt.
hívatásos tervvel együtt pontosan küld
WOLFF LOUIS,
Hamburgban.

Franczia pezsgőket,

Bordeauxi és Burgundi vörös és fehér borokat,
Malaga, Medeira, Marsalla, Sherry, Port dessert
borokat,

TOKAJI és MÉNESI ASZUKAT,

Érmelléki és Magyarádi asztali és minden jelesbb hazai vő-
rös és fehér, pechenyeborokat,

ugyiszinte
FRANCZIA és HOLLANDI Liqueuröket,

Jamaica rumot és teát

a legfinomabb minőségekben és a valódiságérti kezeség mellett
ajánlanak

LÁPOSSY F. és TÁRSA

BUDAPEST,

Deák-utca 3 és egyetem-utca 2.

Árjegyzékünket kívánatra bérmentve megküldjük.

Különbösen figyelembe ajánljuk kitűnő és tiszta ó tokaji aszu-
borunkat, mely az orvosi kar által is gyakran ajánlatik ádáló betegeknek s gyenge
gyermekeknek. (190)